

աղանաձևափոխ լեզու մը եւ գրականութիւն մը պիտի ունենանք:

Ֆրանսացիք իրենց *galicisme*ներուն համար հոգի կուտան, եւ կը գործածեն զանոնք ազգային խորունկ հպարտութիւնով մը: Մեր լեզուն իր հայաբանութիւններով (*ar-ménisme*) բնաւ, բնաւ երբեք վար չի մնար ֆրանսական կամ ռեւէ մշակուած բարձր լեզուներէն, եւ թերեւս – չեմ պնդեր – նոյնիսկ աւելի ճոխ է եւ պատկերալից:

Առայժմ դէն կը ձգեմ գաւառական պարզ *vocabulaire*¹⁰, անոնց կարճ, տաշ եւ գնտակի մը պէս թափանցող բառերը. կ'ուզեմ միայն ճաշակ մը տալ՝ մէջ բերելով մէկ քանի ժողովրդական ասացուածքներ, որոնք ամէնքն ալ մէյմէկ աննման պատկերներ են: Եւ արդէն ժողովուրդը միշտ պատկերով կը խօսի:

Ձմրան վարդ = կրակ: Հող հոտիլ, մէկ աչքը փոքր նայիլ = շատ ծեր, հիւանդկախ: Տափը թումբ ընել = մեռնիլ, գերեզման մտնել: Խրատ տալէն բերանս որդ ինկաւ, մազ բսաւ = ճարս հատաւ խրատ տալէն: Խելքին ծալը պակաս է = քիչ յիմար, ապուշ է: Հովը ետեւէն է = որոշ ուղղութիւն մը չունի, ուր քշես, հոն կ'երթայ: Լուսնկին լուս հաց կերած մարդ է = թշուառ, անճրագ ապրած մարդ է: Շուք կամ հով արածել = գիւղին մէջ ծոյլ ծոյլ ման գալ: Ծաղիկը փրփրեր է դաշտին մէջ = ծաղիկը պատեր է: Յուրտը արիւն կը ծծէ = սարսափելի ցուրտ: Սեւի է = սգաւոր է: Սեւը ներս ընել ճերմակը դուրս = վիշտը մարդու չյայտնել: Օձու կծած դրամ ունի թող ծախսէ = աւելորդ, հարամ դրամ ունի: Բերանը ոսպ չի թրջիր = անգաղտնապահ է: Օձ գնդող = վերջին ծայրը կծծի: Կամ աղը պակաս է կամ մաղը = նեղը մնացած ատենը բարեկամ կ'ըլլայ: Հորթը եզին տակ փնտռել = բանի մը հակառակը ընել: Հոգիին մէջ ծաղիկ կապել = հրճուանք պատճառել: Մտքին մէջ լուսցան հորը յիշատակները = արթնցան: Ոտքերը գետնէն կտրուիլ = ապշահար մնալ: Կաթ հոտիլ բերանը = դեռ անփորձ է: Գնա ծերութեանդ ոսպը քարէն գատէ = ըրածդ քաշէ: Լարով փոկով տուն մը կրցաւ շինել = ճարճարակ